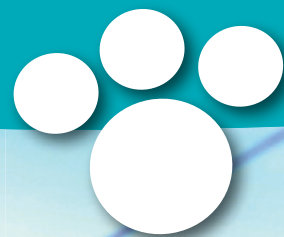

Onderzoek illegale hondenhandel

DE PUPPYDOSSIERS

Een koppeling tussen
theorie en praktijk

Mei 2010
Drs. D.P. van Uhm

IFAW

www.ifaw.org

International Fund for Animal Welfare (IFAW)

Onderzoek illegale hondenhandel

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting / Summary	2
Conclusie / Conclusion	3
1 Inleiding	5
2 Puppyhandel	6
■ 2.1 Casus	6
■ 2.2 Illegale puppyhandel	6
■ 2.3 Omvang	7
3 Situatieschets	8
■ 3.1 Fokker, tussenhandelaar en handelaar	8
■ 3.2 Handelsroutes en herkomstlanden	9
■ 3.3 Criminele netwerken	10
■ 3.4 Verkoop en internet	10
■ 3.5 Hondenziektes, volksgezondheid en de dierenarts	11
4 Wetgeving	12
■ 4.1 Europese regelgeving	12
■ 4.2 Nationale regelgeving	12
■ 4.3 Wet Dieren en I&R	13
■ 4.4 Strafbepalingen	13
5 Handhaving	14
■ 5.1 Actoren	14
■ 5.2 Controle en opsporing	14
■ 5.3 Strafrechtelijke handhaving	15
■ 5.4 Europese knelpunten	15
■ 5.5 Preventie	15
Beleidsaanbevelingen / Policy recommendations	16
Bijlage	16
1 Respondenten	
2 Literatuur	
3 Documentaires	
4 Kamervragen	
5 Tabellen	

SAMENVATTING

De illegale (of malafide) handel in honden van Oost-Europa naar Nederland is de laatste jaren frequent in het nieuws. Bij de illegale hondenhandel is er regelmatig sprake van meervoudige overtredingen, onder andere op het gebied van transport, dierenwelzijn en diergezondheid, registratie en betaling van belastingen. De substantiële vraag naar puppies wordt vanuit Oost-Europa beantwoord. In Hongarije, Slowakije, Polen en andere Oost-Europese landen worden puppies onder erbarmelijke omstandigheden gefokt in zogenaamde “puppyfabrieken” waarna ze illegaal worden verhandeld naar Nederland. Europese transportrichtlijnen worden geschonden, waarbij puppies verkeren in zeer slechte gezondheid- en welzijnsomstandigheden.

Doordat de illegale handel in honden verweven is met de legale handel, ontstaan er grote internationale netwerken die niet eenduidig legaal zijn. Het internet speelt hierin een belangrijke rol als anoniem verkoopmedium. Van alle verhandelde puppies verdwijnt jaarlijks tweederde buiten de registratie. Beschikbare cijfers van de legale handel laten zien dat maar liefst 95% van de geïmporteerde honden afkomstig is uit Oost-Europa.

Gebrek aan prioriteit, transparantie en Europese wetgeving voor het welzijn van gezelschapdieren resulteert er in dat structurele controle en handhaving niet effectief uitgevoerd kan worden. In theorie zijn de straffen hoog genoeg, maar in praktijk worden deze niet opgelegd, waardoor de afschrikkende werking teniet wordt gedaan.

Zolang er vraag blijft naar goedkope en direct beschikbare (ras)honden zal de illegale handelaar deze vraag beantwoorden; bewustzijn bij de consument is noodzakelijk om de illegale hondenhandel tegen te gaan.

SUMMARY

The illegal trade of dogs from Eastern Europe to the Netherlands has frequently been in the media over the last few years. The illegal dog trade regularly shows multiple offences including violations of transport regulations, animal welfare and health legislation, registration obligations and payment of taxes. The substantial demand for puppies in the Netherlands is supplied by Eastern European countries. In Hungary, Slovakia, Poland and other Eastern European countries puppies are bred in extremely poor welfare conditions in so-called “puppy mills”, after which they are illegally transported to the Netherlands. European guidelines for transportation are violated.

The illegal trade in dogs is entwined with the legal trade, which makes it possible for large international networks to emerge. The Internet is playing an important role as an anonymous trade medium. Of all the traded puppies in the Netherlands two thirds disappear from the official and mandated government registration. From the registered animals we know that that 95% of the imported dogs originate from Eastern Europe.

Low priority, lack of transparency and the absence of European legislation for the welfare of companion animals result in inefficient structural controls and enforcement. In theory punishment measures are high enough, but rarely implemented in practice. Because of this the deterring function is close to nil.

As long as there is a demand for cheap (pedigree) dogs the illegal trader will answer this demand; consumer awareness is a necessity to ban the illegal trade in dogs.

Onderzoek illegale hondenhandel

CONCLUSIE

- **Omvang.** In Nederland verdwijnen jaarlijks 120.000 puppies (van de geschatte 180.000) buiten de registratie. Het is onduidelijk of deze puppies afkomstig zijn van particulieren of van illegale bedrijfsmatige fokkers. Maar gezien de relatief grote hoeveelheid, tweederde van de populatie, is de kans aanzienlijk dat merendeel afkomstig is uit de illegale bedrijfsmatige hondenhandel.
- **Oost-Europese import.** Op grote schaal worden puppies illegaal geïmporteerd vanuit Oost-Europa. Hierbij worden de EU en Traces-richtlijnen geschonden en worden puppies op te jonge leeftijd, zonder of met verkeerde inentingen, hondenpaspoorten en transportpapieren onder slechte gezondheids- en welzijnsomstandigheden geïmporteerd.
- **Verwevenheid.** De illegale handel is verweven met de legale handel waardoor grote internationale netwerken ontstaan die niet eenduidig legaal of illegaal zijn. Nederland speelt door vele bemiddelingsbureaus een belangrijke rol als tussenhandelaar naar lokale en internationale markten.
- **Wetgeving.** Discrepancie in wetgeving tussen verschillende Europese landen creëert, in een EU zonder binnengrenzen, een niche waar illegale handel kan bloeien. Het ontbreken van welzijnswetgeving voor gezelschapsdieren maakt Oost-Europese landen aantrekkelijk voor de illegale hondenhandel.
- **Handhaving.** Structurele controle en handhaving aan de binnengrenzen is verleden tijd sinds de oprichting van de EU. Lage prioriteit resulteert in onvoldoende mensen en materieel om de illegale hondenhandel aan te pakken.
- **Strafmaat.** De strafmaat is in theorie hoog genoeg maar in de praktijk wordt ze niet opgelegd. De afschrikkende werking van de straffen is nihil.
- **Consument.** Impulsieve internetaankopen van de consument houdt de illegale hondenhandel in stand. De vraag naar goedkope rashonden die eenvoudig en op korte termijn leverbaar zijn wordt handig beantwoord door illegale hondenhandelaren.

CONCLUSION

- **Dimension.** In The Netherlands 120.000 puppies (from the estimated 180.000) disappear from the official and mandated government registration every year. It is unclear which part of these puppies comes from private homes and which part comes from illegal commercial breeders and traders. Because of the relatively large amount of puppies, being two thirds of the population, the chances are very high that a large amount of the 120.000 puppies originate from illegal commercial breeding.
- **Eastern European Import.** On a large scale puppies are being imported from Eastern European countries like Hungary, Slovakia and Poland. EU transport and Traces guidelines are violated. Puppies are trafficked when they are still weaning, without or incorrect vaccinations, dog-passports and transport papers, in bad circumstances, with little regard for their wellbeing and in unsanitary conditions.
- **Interdependence.** The illegal trade is entwined with the legal trade in puppies, which makes it possible for large international networks to emerge, which are not purely legal or illegal. The Netherlands play an important part as 'broker' towards local and Western-European markets, through many dog trading agencies.
- **Legislation.** The European Union has no trade borders. Discrepancy in legislation for the welfare of companion animals between European member states is creating a niche in which illegal trade can flourish. The non-existence of legislation for the welfare of companion animals in Eastern European creates a situation in which countries in this part of Europe play an important role in the illegal trade in puppies for the whole of Europe. Much of this trade is to and via The Netherlands.
- **Enforcement.** Structural controls and law enforcement on the inner borders of the EU belong to the past. Low priority is resulting in inefficient manpower and equipments to fight back the illegal trade in dogs.
- **Punishment measure.** The measure of punishment for illegal puppy trafficking is severe enough on paper, but is in reality rarely laid down in court. Therefore the deterring function of the punishment is close to nil.
- **Consumer.** Impulsive buying of puppies on the internet is what keeps this illegal trade going. The demand for cheap (pedigree) dogs, which can be obtained in a simple manner and on short notice, is keenly answered by illegal breeders and traders.

1 INLEIDING

De illegale hondenhandel van Oost-Europa naar Nederland is de laatste jaren regelmatig in het nieuws. Busjes vol met puppies worden bij algemene controles aangehouden bij de grens wegens het ontbreken van papieren. Burgers worden slachtoffer door het aanschaffen van een zieke pup uit de illegale handel, waarbij dierenartsen een dubieuze rol spelen bij het afgeven van hondenpaspoorten.

In Oost-Europa worden in grote loodsen puppies gefokt onder omstandigheden die vergeleken kunnen worden met de 'vee-industrie'.¹ Puppies zonder herkomstcertificaat en inenting ondervinden gezondheidsproblemen. Hondenziektes zoals hondsdolheid (rabiës) kunnen eveneens gevaarlijk zijn voor mensen.²

Er wordt gesteld dat tweederde van de puppies in Nederland uit Oost-Europese landen en België komt, waarbij problemen op het gebied van handhaving naar voren komen.³

In dit onderzoek, in opdracht van het International Fund for Animal Welfare (IFAW), is de stand van zaken omtrent illegale puppyhandel onderzocht.

¹ KVR27495. nr. 971. Vragen van het lid Ouwehand (PvdD) aan de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over malafide hondenhandel. (Ingezonden 6 februari 2007); Antwoord. 16-03-2007.

² World Health Organization (2005) *Who expert consultation on rabies*. WHO Technical Report Series 931.

³ HAN7692A04. nr. 76, pag. 4906-4908. Vragen van het lid Vos aan de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over de wan-toestanden in de illegale hondenhandel en de noodzaak wetgeving aan te scherpen (mondelijke vragen uur). 02-06-2004.

2 PUPPYHANDEL

2.1 Casus

“Everything is possible, everything is possible here!”

Vele aanwijzingen over misstanden in de hondenhandel gaven aanleiding tot een ‘undercover operatie’ vanuit het IFAW. Twee IFAW teams hebben de wekelijkse aflevering van een van de grootste hondenhandelsfirma’s van Nederland, wellicht van West-Europa, een jaar lang geobserveerd. “Wil je de puppies legaal of via de zwarte markt hebben”, vraagt de handelaar aan een undercover IFAW team. Veel puppies die op internetsites, zoals Marktplaats, worden aangeboden blijken niet afkomstig uit Nederland. “Veel mensen in Holland die honden verkopen op internet zeggen dat hun moederhond geworpen heeft en ze de puppies willen verkopen”, vertelt de handelaar. Dit moet men echter niet al te serieus nemen. Elke vrijdagmiddag komen vaste klanten naar de hondenhandelsfirma in Brabant om puppies te kopen en de volgende dag op internet te plaatsen onder vermelding ‘mijn moederhond heeft puppies’.

Volgens de handelaar is in Nederland 75% van alle handel in honden illegaal. “Nederland is altijd al de spin in het web geweest en is het mondiaal centrum van de hondenwereld, al 50 jaar lang”, stelt hij. De Nederlandse wetgeving zou veel mogelijkheden bieden voor de illegale hondenhandel. Duitsers willen bijvoorbeeld geen honden uit Hongarije maar wel uit Nederland, daarom regelt hij nieuwe Nederlandse paspoorten voor puppies uit Oost-Europa. “Dit is legaal in Nederland maar niet in België”, zo stelt de handelaar. Twee Hongaarse en een Slowaakse leverancier leveren de puppies. Een van de Hongaarse leveranciers verkoopt 100 honden per week, op jaarbasis is dat ongeveer 5000. Een fokkerij in Boedapest die honden verkoopt aan de leverancier laat zien waar de puppies gefokt worden en opgroeien. Ze bevinden zich in kleine kooien waar ze nauwelijks kunnen bewegen, zonder buitenplaats of daglicht. Ze worden op jonge leeftijd doorverkocht en direct doorgevoerd naar Nederland. Deze reis bedraagt gemiddeld 16 uur waarbij veel puppies ziek worden of sterven. “Soms sterven er 6 puppies per uur”, vertelt de transporteur. Aangekomen in Nederland verzorgt de eigenaar van de hondenhandelsfirma een Nederlands paspoort voor de puppies waardoor de herkomst niet meer is te achterhalen. In de loop van het onderzoek stuit het IFAW team op tientallen valse vaccinatiepaspooten.

2.2 Illegale puppyhandel

Er is geen duidelijke scheiding tussen malafide en bonafide fokkers en handelaren. Vaak zijn illegale aspecten verweven in de legale hondenhandel. Daarom wordt er ook wel gesproken van bonafide (‘te goeder trouw’) en malafide (‘te kwader trouw’) handel. De Algemene Inspectiedienst (AID) stelt dat er sprake is van malafide hondenhandel als het dierenwelzijn ondergeschikt wordt gemaakt aan het geldelijk gewin en van illegale hondenhandel indien er niet aan de eisen uit het Honden- en Kattenbesluit '99 (HKB) is voldaan.⁴ Fokkers en handelaren zijn bijvoorbeeld illegaal wanneer een vergunning ontbreekt, terwijl er wel bedrijfsmatige bezigheden worden gevoerd. Maar ook een verlaagd welzijn van honden, het ontbreken of frauderen met inenting

en paspoorten of het niet voldoen aan Europese regelgeving voor transport van levende dieren valt hieronder.

Dagelijks krijgen de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming (LID) en de Hondenbescherming telefoontjes van mensen die een ziek hondje hebben aangeschaft afkomstig van een malafide fokker. Het betreft fokkers die niet of nauwelijks geïnteresseerd zijn in de gezondheid of het welzijn van de honden. Het gaat puur om winst, waarbij de fokteven aan de lopende band puppies produceren.⁵ Terwijl in Nederland honden volgens de wet één maal per jaar mogen werpen, is er in Oost-Europese landen vaak onvoldoende concrete wetgeving betreffende het welzijn van gezelschapsdieren en de fok van honden. Bovendien ontbreekt effectieve controle op bestaande wet- en regelgeving.⁶ Er zijn fokbedrijven in

Oost-Europa waar 200 fokteven worden gehouden die, mogelijk met behulp van hormoonbehandelingen, vier nestjes of meer per jaar afleveren. Dit zijn de zogenaamde ‘puppy fabrieken’. De fokteven bevinden zich vaak in te kleine hokken en hebben tekort aan bewegingsvrijheid. De puppies worden vaak op te jonge leeftijd bij hun moeder weggehaald,⁷ waardoor de weerstand verslechtert en de kans op virale infecties vergroot. Daarnaast kunnen erfelijke belastingen voorkomen vanwege het doorfokken van rashonden.⁸

⁴ <http://www.aid.nl/hondenhandel.htm>, geraadpleegd 15 februari 2010.

⁵ Dost, A. De strijd tegen malafide fokkers. In: *Dogmagazine*. 2003, nr. 8. Alblasterdam: Publi Force.

⁶ Lammers, I. (2003) *Stop de meedogenloze handel in puppies*. Den Haag: Dierenbescherming.

⁷ Heuvel, van den, F. (2007) *“25 kilogram puppies graag.” Fenomeenstudie van de illegale hondenhandel*. Gent: Universiteit Gent.

⁸ Hamersveld, B. van en Poort, M. (2004) *Honden- en kattenbesluit '99 op de tocht. Een onderzoek naar haalbare oplossingen voor de knelpunten in het Honden- en kattenbesluit '99*. Leeuwarden: Hall Instituut.

Sterven de honden niet aan de fokomstandigheden of het transport naar Nederland dan bestaat er nog een grote kans dat puppies op termijn tal van gezondheidsproblemen ondervinden, zoals infecties, lichamelijke afwijkingen of long- of hartproblemen.⁹ “Puppies die in kelders opgroeien met weinig of geen sociale interactie met mensen nemen dit hun hele leven mee”, aldus professor L.J. Hellebrekers, voorzitter van de Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde (KNMvD).

2.3 Omvang

Nederland telt zo'n 2,1 miljoen honden,¹⁰ waarbij in 20% van de huishoudens een hond aanwezig is.^{11 12} Deze cijfers duiden op een grote vraag naar puppies. Er staan in april 2010, 326 hondenfokkers en 34 fokkers van zowel honden als katten geregistreerd bij de Gezondheidsdienst voor Dieren.¹³

Volgens het Forum Welzijn Gezelschapsdieren (FWG), in 2005 ingesteld door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV), is er in Nederland naar schatting een aanwas van 180.000 puppies op jaarbasis in Nederland.¹⁴ Hiervan komen er 45.000 van de exterieurfokkers en 15.000 van bedrijfsmatige fokkers en handelaren.¹⁵ 120.000 puppies vallen daarmee buiten de registratie en worden mogelijk illegaal verhandeld.¹⁶ Het rapport van het FWG noemt het ontbreken van deze gegevens een zorgwekkend en moeilijk oplosbaar probleem.¹⁷

Honden die door een bedrijfsmatige handelaar worden geïmporteerd of geëxporteerd zonder Traces-certificaten zijn illegaal. Van januari 2009 tot februari 2010 werden in Nederland 2691 honden met Traces papieren geïmporteerd en 92 honden geëxporteerd.

95% van deze (legale) importhonden komt uit Oost-Europa.¹⁸ Het aantal honden dat via het grijze en zwarte circuit binnenkomt wordt echter geschat op een veelvoud daarvan.¹⁹ “Veel honden worden illegaal verhandeld buiten het Traces-systeem”, stelt een beleidsadviseur dierenwelzijn van de VWA.²⁰

Afgelopen tien jaar worden jaarlijks gemiddeld 550 honden in beslag genomen, mogelijk in verband met illegale hondenhandel.²¹ Er wordt geschat dat 50.000 honden in Nederland uit de illegale handel komen.²²

De bovenstaande cijfers wijzen echter op een veel groter aantal. De precieze omvang van de illegale hondenhandel blijft moeilijk te achterhalen, maar de verschillende schattingen geven aan dat het in ieder geval jaarlijks gaat om vele tienduizenden puppies.

⁹ Heuvel, van den, F. (2007) “25 kilogram puppies graag.” *Fenomeenstudie van de illegale hondenhandel*. Gent: Universiteit Gent.

¹⁰ <http://www.nvg-diervoeding.nl/geraadpleegd> 18 januari 2010.

¹¹ Internationaal congres voor dierenartsen. Lezing dr. ing. P.A.M. Overgaww, 26-04-2007, Amsterdam.

¹² TNS NIPO (2007) *Huisdieren in het gezin*. Amsterdam: TNS NIPO

¹³ KVR2010Z04726. Vragen Ouwehand over de registratie van fok en handel in gezelschapsdieren in Nederland. (Ingezonden 16 april 2010); Antwoord. 23-04-2010

¹⁴ Tabel 1: Aantallen puppies per jaar.

¹⁵ FWG (2006) *Handel en fokkerij honden en katten*. Den Haag: RDA.

¹⁶ Email correspondentie geneticus en fokkerijspecialist van Genetic Counselling Services, 13-01-2010.

¹⁷ FWG (2006) *Handel en fokkerij honden en katten*. Den Haag: RDA.

¹⁸ Tabel 2: Nederlandse import en export van honden.

¹⁹ RDA (2008) *Europees Welzijnsbeleid voor Gezelschapsdieren*. Den Haag: RDA.

²⁰ Gesprek beleidsadviseur dierenwelzijn van de VWA, 25-03-2010, Utrecht.

²¹ Tabel 3: Aantal in beslag genomen honden.

²² HAN7692A04. nr. 76, pag. 4906-4908. Vragen van het lid Vos aan de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over de wan-toestanden in de illegale hondenhandel en de noodzaak wetgeving aan te scherpen (mondellinge vragenur). 02-06-2004

3 SITUATIESCHETS

3.1 Fokker, tussenhandelaar en handelaar

Illegale puppyhandel is aantrekkelijk door de combinatie van hoge winsten en zwak toezicht op bestaande wet- en regelgeving. Indien de opbrengst hoog is, de pakkans laag en de motivatie aanwezig laat men zich gauw verleiden tot illegale praktijken binnen de hondenhandel.²³ Zo staan veel bedrijven niet geregistreerd als bedrijf, waardoor men de belasting kan ontduiken.²⁴ Daarnaast voldoet men vaak niet aan de Europese transportrichtlijnen, waardoor kwetsbare puppies uit Oost-Europa te jong, zonder of met verkeerde inenting, hondenpaspoorten en transportpapieren onder slechte omstandigheden illegaal geïmporteerd worden.²⁵ Economische motieven kunnen leiden tot aantasting van het welzijn van dieren.²⁶

De georganiseerde en ongeorganiseerde beroepsmatige fokkers uit Oost-Europa bezitten vaak meerdere moederdieren van meerdere rassen. Deze groep fokt op grote schaal puppies, honderden tot duizenden per jaar.²⁷ Deze puppies worden opgekocht door onder andere Nederlandse handelaren en wederverkopers. Er zijn tegenwoordig veel hondenbemiddelingsbureaus in Nederland, naar schatting rond de 80, die op grote schaal illegaal honden verhandelen.²⁸ De handelaren kenmerken zich door 'snel te voldoen aan de actuele vraag op de markt'.²⁹ Een ingecalculeerd deel van de puppies overlijdt in de zoogperiode of tijdens het transport over de weg naar Nederland doordat handelaren en fokkers het vaak niet al te nauw nemen met de wet en regelgeving. Daarnaast regelen de handelaren of fokkers in het illegale circuit paspoorten, identificatiechips en papieren voor transport binnen de Europese Unie (EU).

²³ Lissenberg, E. e.a. red. (2001) *Tegen de Regels IV*. Nijmegen: Ars Aequi.

²⁴ Gesprek beleidsadviseur dierenwelzijn van de AID en beleidsmedewerker van LNV, 16-03-2010, Den Haag.

²⁵ Gesprek beleidsmedewerker juridische zaken van de Hondenbescherming, 11-03-2010, Den Haag.

²⁶ FWG (2006) *Gedeelde zorg. Actieplan*. Den Haag: RDA.

²⁷ Gesprek beleidsadviseur dierenwelzijn van de AID en beleidsmedewerker van LNV, 16-03-2010, Den Haag.

²⁸ Gesprek directeur Stichting Dierenasiels en Internet, 30-03-2010.

²⁹ Haarlem, M. en Shinohara, A. (2006) *Dog welfare, why? Animal Biology and Welfare*. Barneveld: PVH

3.2 Handelsroutes en herkomstlanden

Er is een grote vraag in Nederland naar puppies die vanuit het buitenland wordt beantwoord. Veel honden worden legaal en illegaal uit Oost-Europese landen geïmporteerd. Deze honden zijn aanzienlijk goedkoper.^{30 31} Nederlandse, Belgische, Franse en Italiaanse handelaren importeren de puppies.³² In Nederland krijgen de honden een Nederlands paspoort en worden verkocht of verhandeld naar het buitenland als Nederlandse hond.³³ Met de toetreding van Hongarije en Tsjechië en andere oostelijke staten, tot de Europese Unie is een 'bloeiende' handel op gang gekomen op het gebied van honden.³⁴ In Nederland neemt het aantal meldingen over illegale leveringen van puppies uit Oost-Europese landen toe, regelmatig krijgt de LID meldingen van bestelbussen met Oost-Europese kentekens die in het donker honden uitladen bij een dierenwinkel of -handelaar.³⁵

95% van de legaal geïmporteerde honden van bedrijfsmatige handelaren in Nederland komt uit Hongarije en Slowakije.³⁶ Bij de illegale handel ontbreken de Traces-certificaten, de hondenpaspoorten, is het welzijn onder de maat of zijn de hondjes te jong. Het gaat om zendingen van 100 jonge honden of meer.³⁷ Deze illegale handel van honden komt voor bijna 100% via het wengenennetwerk Nederland binnen. De honden die gevlogen worden komen aan in België en worden vanuit daar over de weg naar Nederland getransporteerd.³⁸

Uit een onderzoek van de Dierenbescherming blijkt dat tweederde van de gekochte puppies uit het buitenland komt, waarbij België en Oost-Europese landen het meest genoemd worden.³⁹ "Het gaat inderdaad om veel puppies, waarvan ongeveer tweederde uit het buitenland komt", aldus C.P. Veerman, ex-minister van LNV.^{40 41} In België zou zelfs 80% van de puppies uit Oost-Europa komen en de belangrijkste draaischijf van grootschalige hondenhandel in Europa zijn.

³⁰ Gesprek beleidsadviseur dierenwelzijn van de VWA, onderzoeker groene criminaliteit van de KLDP, beleidsmedewerker KNMvD en coördinator DR in 2010.

³¹ Tabel 2: Nederlandse import en export van honden.

³² Heuvel, van den, F. (2007) "25 kilogram puppies graag." *Fenomeenstudie van de illegale hondenhandel*. Gent: Universiteit Gent.

³³ Gesprek beleidsmedewerker veterinaire zaken van de KNMvD, 25-02-2010, Houten.

³⁴ Dobbe, J. (2004) *Malafide hondenhandel hard aanpakken. Koop nooit zomaar een pup!* Den Haag: Dierenbescherming.

³⁵ Dierenbescherming (2004) *Zwartboek malafide hondenhandel*. Den Haag: Dierenbescherming.

³⁶ Tabel 2: Nederlandse import en export van honden.

³⁷ Gesprek beleidsmedewerker veterinaire zaken van de KNMvD en coördinator IBG van DR in 2010.

³⁸ Gesprek beleidsmedewerkers van het Ministerie van LNV en de AID en directeur van IDG in 2010.

³⁹ Dierenbescherming (2004) *Zwartboek malafide hondenhandel*. Den Haag: Dierenbescherming.

⁴⁰ HAN7692A04. nr. 76, pag. 4906-4908. Vragen van het lid Vos aan de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over de wan-toestanden in de illegale hondenhandel en de noodzaak wetgeving aan te scherpen (mondelinge vragen uur). 02-06-2004.

⁴¹ HAN7692A05. nr. 76, pag. 4908-4912. Regeling van werkzaamheden (dinsdag 25 mei 2004). 02-06-2004.

Dit komt door de ligging en gebrekkige controle in België.⁴² Nederland komt eveneens naar voren als land waar illegale puppies vandaan komen en waar puppyfabrieken zitten, volgens een enquêteonderzoek door de Federation of Veterinarians of Europe (FVE) uit 2009.⁴³ Deze puppyfabrieken bevinden zich voornamelijk in Noord-Brabant.⁴⁴ ⁴⁵ “Het beeld van de consument over buitenlandse fok is negatief, terwijl de praktijk uitwijst dat er ook in Nederland dingen absoluut niet goed gaan. We treffen ook hier schrijnende situaties aan”, aldus beleidsmedewerkers van het Ministerie van LNV, directie VDC en de AID.⁴⁶

3.3 Criminele netwerken

De illegale handel in puppies verloopt via netwerken. In deze handelsnetwerken is er vaak sprake van verstrengeling van de legale handel en de illegale handel.⁴⁷ Een hondenhandelaar bouwt een netwerk om zich heen ten behoeve van bonafide handel. Ditzelfde netwerk kan echter ook gebruikt worden voor de malafide handel. Hierdoor ontstaat er een ‘grijs circuit’, wat de controle bemoeilijkt.

Er zijn overeenkomsten te vinden met andere georganiseerde criminaliteitsvormen. Een sleutelfiguur stelt het netwerk samen, maar het kan ook gebeuren dat ieder persoon de volgende stap zelf regelt. De handelsactiviteiten richten zich op projecten en indien het project succesvol is wordt de samenwerking herhaald. Daarnaast blijft de samenwerking vaak onderhouden doordat de legale handelsactiviteiten doorgaan. Op deze manier wordt er een internationaal handelsnetwerk ontwikkeld.⁴⁸

Hondenhandel is een veld waar grote bedragen heel snel verdiend kunnen worden. “Naast heel veel kleine zijn er een aantal ‘grote mannetjes’ die op grote schaal geld binnenhalen. We hebben daarin ook al partijen gepakt,” aldus beleidsmedewerkers van het Ministerie van LNV, directie VDC en de AID.⁴⁹ Volgens een onderzoeker groene criminaliteit van de KLPD is illegale hondenhandel vaak bijhandel. Sommige handelaren deinzen niet terug voor heling, vermogensdelicten, geweldsdelicten en verdovende middelen.⁵⁰

3.4 Verkoop en internet

Er zijn twee hoofdredenen voor de consument voor het aanschaffen van een pup van een illegale handelaar of fokker. Ten eerste omdat er lange wachtlijsten (een jaar of langer) zijn bij verenigingen van rashonden, terwijl bij de malafide handelaren de puppies

van het gewenste ras direct besteld en afgehaald kunnen worden. Ten tweede zijn bepaalde rashonden zeer prijzig. Bij een gemiddelde rasfokker betaalt men voor een pup 1000 tot 1500 euro, maar een malafide gefokte hond kost maar tussen de 200 tot 500 euro.⁵¹

Het gaat in de hondenhandel om veel geld. Zeker in vergelijking met de handel in andere welzijnsdieren zoals katten of kleine zoogdieren. Dit komt omdat prijzen voor honden duidelijk hoger liggen.⁵²

De verkoop van honden en katten verloopt nauwelijks via de dierspecialzaak. Nederland telt 1822 dierspecialzaken, waarvan er naar schatting maximaal tien zijn die honden verkopen.⁵³ De afzet van fokkers en handelaren aan consumenten gebeurt vooral door middel van advertenties op internet, in de krant of in hondentijdschriften en via ‘mond-tot-mondreclame’.

Veel handel verloopt via het internet.

⁴² Vraag en antwoord., Belgische Senaat, 2005-2006, 16 juni 2006, 5461 (vraag De Roeck)

⁴³ Email correspondentie met beleidsmedewerker veterinaire zaken van de KNMvD, 02-03-2010.

⁴⁴ Gesprek beleidsmedewerker veterinaire zaken van de KNMvD, 25-02-2010, Houten.

⁴⁵ IFAW (2008) *Hond in Nood. Een onderzoek naar fok en handel in Nederland*. Den Haag: IFAW.

⁴⁶ Gesprek beleidsadviseur dierenwelzijn van de AID en beleidsmedewerker van LNV, 16-03-2010, Den Haag.

⁴⁷ Uhm, D.P. van (2009) *Illegale dierenhandel en de rol van Nederland*. Utrecht: Willem Pompe Instituut.

⁴⁸ Vinke, C.M. (1995) *Onderzoek naar de organisatiestructuur van de Nederlandse legale en illegale dierenhandel*. Leiden: Rijksuniversiteit Leiden.

⁴⁹ Gesprek beleidsadviseur dierenwelzijn van de AID en beleidsmedewerker van LNV, 16-03-2010, Den Haag.

⁵⁰ Gesprek onderzoeker groene criminaliteit van de KLPD op 23-03-2010, Zoetermeer.

⁵¹ Scharroo, J. (2006) Handhaven in een hondenwereld. In: *Dier & Milieu*.

⁵² Brekelmans, J. en Vonk, T. (2008) *Certificering van de dierenbranche. De keuze van consumenten voor een aanbieder van gezelschapsdieren en diensten*. Amsterdam: Synovate.

⁵³ FWG (2006) *Gedeelde zorg. Feiten en cijfers*. Den Haag: RDA.

Een onderzoek van Wageningen Universiteit in 2004 wees uit dat 37% van de 545 respondenten via het internet bij het verkoopadres van de hond gekomen zijn.⁵⁴ De meldingen die de Dierenbescherming en de Sophia Vereniging tot bescherming van Dieren voornamelijk binnenkrijgen hebben betrekking op de hondenhandel via internet, specifiek bij Marktplaats.⁵⁵ Zowel wat betreft aantallen advertenties als wat betreft aantallen aangeboden puppies staat Marktplaats met kop en schouders bovenaan met een dagelijks gemiddelde van 190 hondenhandelaren met 737 puppies.⁵⁶ Dit heeft waarschijnlijk te maken met het dominante marktaandeel voor online-verkopen van Marktplaats. Er worden per maand via internet 46.000 honden aangeboden, met een totaalwaarde van 5,5 miljoen euro.⁵⁷

Internet gaat een steeds grotere rol spelen in de illegale hondenhandel.⁵⁸ Losse advertenties worden per ras op Marktplaats, Doggynet of Viavia geplaatst, om te voorkomen dat de handelaar grootschalig lijkt. In de advertenties van juist malafide handelaren komt de vermeldingen 'rijksgediplomeerd', 'erkend', 'specialist' en 'betrouwbaar' en de top 25 van populaire rassen veel voor.⁵⁹ De puppies worden voor bodemprijzen aangeboden en de koper krijgt de hond direct mee.⁶⁰ Echter door de anonimiteit zijn de achterliggende handelaren niet eenvoudig traceerbaar. Dit bemoeilijkt de controle en handhaving van wet- en regelgeving.⁶¹ Op het moment dat de vraag voor een bepaalde hond afneemt of wanneer er een nieuw ras is waarvoor men hogere prijzen kan vragen, wisselen de beroepsfokkers van soort rashond. De populariteit van de Chiwawa is bijvoorbeeld toegenomen met de populariteit van Paris Hilton. In het verleden was er eveneens sprake van mode, denk bijvoorbeeld aan de 'Lassiehond'.⁶²

3.5 Hondenziektes, volksgezondheid en de dierenarts

In Nederland is het verplicht honden in te enten tegen rabiës, parvo, leverziekte, ziekte van Weil en parainfluenza. Toch komt het regelmatig voor dat puppies besmet zijn doordat deze niet, verkeerd of onvoldoende zijn ingeënt.⁶³ Dat kan gevaar voor de volksgezondheid opleveren.⁶⁴ "Denk bijvoorbeeld aan met rabiës besmette honden uit Oost-Europa die via de illegale hondenhandel Nederland binnenkomen en door slechte registratie moeilijk te herleiden zijn", aldus een beleidsadviseur dierenwelzijn van de VWA.⁶⁵

Er zijn geen uniforme hondenpaspoorten met kwaliteitsgarantie en elke dierenarts kan legaal een buitenlands hondenpaspoort 'omzetten' naar een Nederlands

paspoort.⁶⁶ De herkomst en medische geschiedenis worden daarmee weggevaagd. 25% van dierenartsen in Nederland blijkt op voorhand geen probleem te hebben met het omzetten van een paspoort.⁶⁷

Daarnaast zijn er dierenartsen die handelaren bevoorraden met vaccinatieboekjes en wordt er gefraudeerd met identificatiechips. Deze dierenartsen frauderen met leeftijden en entingen in het paspoort, zodat de honden oud genoeg lijken om verhandeld te worden.⁶⁸ Het gaat naar schatting om 5 à 10 dierenartsen in Nederland.⁶⁹ De dierenartsen worden extra betaald en vormen een belangrijk onderdeel in het netwerk van illegale handelaren.⁷⁰

⁵⁴ VBK (2004) *Ik kies voor een hond, en dan... Een onderzoek naar de verkoop van honden en de ervaren problemen met honden*. Wageningen Universiteit en Research Centrum.

⁵⁵ Brandt, H. van den en Versteegh, J. (2006) *Dieren gedownload. Een onderzoek naar handel in en aanbod van gezelschapsdieren via internet*. Barneveld: PVH.

⁵⁶ Beintema, M. (2006) *Hondenfok en -handel in Nederland - een inventarisatie*. Den Haag: IFAW.

⁵⁷ Internationaal congres voor dierenartsen. Lezing dr. ing. P.A.M. Overgouw, 26-04-2007, Amsterdam.

⁵⁸ Gesprek onderzoeker groene criminaliteit van de KLDP op 23-03-2010, Zoetermeer.

⁵⁹ Dierenbescherming (2004) *Brochure malafide hondenhandel hard aanpakken*. Den Haag: Dierenbescherming.

⁶⁰ Dierenbescherming (2004) *Zwartboek malafide hondenhandel*. Den Haag: Dierenbescherming.

⁶¹ Ministerie van Justitie (2005) *Naar een effectieve borging van dierenwelzijn. Rapportage vanuit het project welzijn gezelschapsdieren*. Den Haag: Ministerie van Justitie.

⁶² Gesprek met directeur van de VBK en hondenhandelaar op 31-03-2010, Geldrop.

⁶³ Uitzending Kassa; *De gevolgen van omstreden hondenhandel*. VARA, 21-10-2006.

⁶⁴ Bogers, A. en Brekelmans, E. (2008) Stop milieucriminaliteit. In: *Magazine Politie Brabant Zuid-Oost*. Nr. 5

⁶⁵ Gesprek beleidsadviseur dierenwelzijn van de VWA, 25-03-2010, Utrecht.

⁶⁶ Beintema, M. (2006) *Hondenfok en -handel in Nederland - een inventarisatie*. Den Haag: IFAW.

⁶⁷ Uitzending Radar; *Illegale hondenhandel*. TROS, 06-03-2006.

⁶⁸ Peeraer, K. en Verdickt, G. *De hondenmaffia*. VTM, BE2, 13-03-2006.

⁶⁹ Gesprek beleidsmedewerker veterinaire zaken van de KNMvD, 25-02-2010, Houten.

⁷⁰ Gesprek onderzoeker groene criminaliteit van de KLDP op 23-03-2010, Zoetermeer.

4 WETGEVING

Sinds de oprichting en uitbreiding van de Europese Unie (EU) is er vrij verkeer van goederen en diensten zonder controle aan de binnengrenzen. Dit biedt mogelijkheden voor illegale handelaren.⁷¹ De meeste landen waar veel honden vandaan komen, zoals Hongarije, Slowakije, Tsjechië en Polen, maken tegenwoordig deel uit van de EU. De handel in honden is niet onvoorwaardelijk illegaal binnen de EU, maar handelaren en vervoerders moeten zich wel aan bepaalde regels en voorschriften houden.

4.1 Europese regelgeving

Honden mogen alleen in het handelsverkeer worden gebracht wanneer zij afkomstig zijn van bedrijven of handelszaken die door de bevoegde autoriteit zijn geregistreerd.⁷² Bedrijfsmatige handelaren uit Europa moeten een Traces-certificaat aanvragen bij hondenimport of -export. In Nederland is dit de Voedsel en Waren Autoriteit (VWA). Het Traces-systeem verbindt veterinaire bevoegde autoriteiten in EU-lidstaten en landen buiten de EU met elkaar.⁷³

De honden die worden verhandeld moeten een paspoort en gezondheidscertificaat hebben dat is afgegeven door een door de bevoegde autoriteit aangewezen dierenarts.⁷⁴ Zo moet een hond te identificeren zijn met een duidelijk leesbare tatoeage of het dragen van transponder of chip.⁷⁵ Dieren mogen niet jonger zijn dan zeven weken of onnodig lijden tijdens het transport.⁷⁶ Dit betekent dat een dierenarts 24 uur vóór de verzending een klinisch onderzoek moet hebben uitgevoerd, waarbij is geconstateerd dat het dier zich in goede gezondheid bevindt.⁷⁷ Sinds 1993 zijn er geen binnengrenzen meer in de EU. Echter als de bevoegde autoriteit van de lidstaat van bestemming over gegevens beschikt die een overtreding doen vermoeden, kunnen er controles worden verricht tijdens het vervoer van dieren.⁷⁸

4.2 Nationale regelgeving

De belangrijkste nationale bepalingen zijn te vinden in het Honden- en kattenbesluit 1999 (HKB). Het HKB is gebaseerd op artikelen van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren (Gwwd). De in het HKB gestelde eisen hebben deels betrekking op hygiëne en gezondheid van de dieren, deels op hun welzijn. Volgens deze wet is het verboden een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van een dier te benadelen,⁷⁹ is de houder van een dier of meerdere dieren verboden de nodige verzorging te onthouden,⁸⁰ en is het verboden puppies jonger dan zeven weken te scheiden van het ouderdier.⁸¹

Hondenfokkers en handelaren die bedrijfsmatig met honden werken (meer dan twintig honden of vier nestjes per jaar) moeten zich registreren en aan bepaalde eisen voldoen. Tevens staan er in het HKB huisvestingsvoorschriften, zoals maten en isolatie voor het verblijf en welzijnseisen, op het gebied van gezondheid en hygiëne.

De beheerder moet in bezit zijn van een erkend bewijs van vakbekwaamheid,⁸² een bewijs dat de hond na ontvangst in de bedrijfsinrichting binnen 5 werkdagen ingeënt is tegen parvo-virusinfectie en hondenziekte,⁸³ en de inrichting moet gereinigd en ontsmet worden.⁸⁴

Op 2 april 2004 is er vrijstelling door het ministerie van LNV verleend van artikel 20, eerste, tweede en derde lid van het HKB, vanwege hoge administratieve lasten en weinig effect in de handhavingspraktijk.⁸⁵ Hierdoor hoeven honden en katten niet meer verplicht geïdentificeerd te worden door middel van een transponder of een tatoeage.⁸⁶ Dit betekent in de praktijk dat men ook zelf een registratienummer op de halsband kan noteren.⁸⁷

⁷¹ Vermeulen, G. (2006) Europese en internationale instellingen en organisaties. Relevant voor criminologie en strafrechtsbedeling. Antwerpen: Maklu.

⁷² Richtlijn 92/65/EEG, art. 4.

⁷³ <http://www.vwa.nl>, geraadpleegd 30 maart 2010.

⁷⁴ Verordening (EG) nr. 998/2003, art. 3, onder b.

⁷⁵ HKB art. 3, lid 3.

⁷⁶ Verordening (EG) nr. 1/2005, art. 3.

⁷⁷ Richtlijn 92/65/EEG art. 10, lid 2.

⁷⁸ Richtlijn 90/425/EEG, art. 5, lid 1, onder a.

⁷⁹ Gwwd art. 36, lid 1.

⁸⁰ Gwwd art. 37.

⁸¹ Gwwd art. 39.

⁸² HKB art. 7, lid 1.

⁸³ HKB art. 21, lid 1.

⁸⁴ HKB art. 18, lid 1.

⁸⁵ KVR2010Z04726. Vragen Ouwehand over de registratie van fok en handel in gezelschapsdieren in Nederland. (Ingezonden 16 april 2010); Antwoord. 23-04-2010

⁸⁶ KVR26815. nr. 374. Vragen van het lid Ormel (CDA) aan de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over de malafide hondenhandel. (Ingezonden 31 oktober 2006); Antwoord. 06-12-2006

⁸⁷ <http://www.hetInVloket.nl>, geraadpleegd 10 maart 2010.

Een tweede vrijstelling betreft de op grond van artikel 23 HKB verplichte ‘inventarisatie’ van het aantal honden, dat in dat kwartaal op de inrichting is ontvangen, daar wordt gehouden, is verkocht of is gestorven. Een gevolg van deze vrijstelling is minder transparantie, omdat er geen overzicht is van jaarlijkse hondenfok en -handel,⁸⁸ en meer ruimte voor illegale hondenhandel.

4.3 Wet Dieren en I&R

Het Honden- en kattenbesluit zal naar verwachting medio 2011 worden vervangen door de Wet Dieren.⁸⁹ Doel is de bestaande wetgeving te vereenvoudigen, te verbeteren en te vernieuwen. Ondermeer door een privaat stelsel van vrijwillige certificering met als doel kwaliteit en welzijn van dieren te bevorderen en inzichtelijk te maken voor de burger.⁹⁰ Daarnaast wil de minister dat er een verplichting komt tot het identificeren van alle honden en het registreren van honden en hun houders in een centrale database. Met het oog op een zorgvuldige invoering zou deze verplichting op zijn vroegst 1 januari 2011 in kunnen gaan.⁹¹

4.4 Strafbepalingen

Indien iemand pijn of letsel veroorzaakt dan wel de gezondheid of het welzijn van een dier benadeelt of het dier de nodige verzorging onthoudt dan pleegt deze persoon een misdrijf.⁹²

Er kan een gevangenisstraf worden gegeven van ten hoogste drie jaren of een geldboete van de vierde categorie (€ 18.500). Daarnaast kan de rechter voor maximaal 3 jaar een houdverbod opleggen als bijzondere voorwaarde. Dit wordt mogelijk in de toekomst drie tot tien jaar.⁹³ De overige overtredingen van de voorschriften levert een economisch delict op en kan worden gestraft met hechtenis van ten hoogste zes maanden, taakstraf of geldboete van eveneens de vierde categorie.⁹⁴ In alle gevallen kunnen zogenaamde bijkomende straffen of maatregelen worden opgelegd, zoals gehele of gedeeltelijke stillegging van de onderneming van de veroordeelde of verbeurdverklaring van (eerder in beslag genomen) honden.

⁸⁸ KVR2010Z04726. Vragen Ouwehand over de registratie van fok en handel in gezelschapsdieren in Nederland. (Ingezonden 16 april 2010); Antwoord. 23-04-2010

⁸⁹ HAN8493N. nr. 11, pag. 842-848. Noot (zie blz. 781): Schriftelijke antwoorden van de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit op vragen, gesteld tijdens het debat over een voorstel voor een Wet op dieren op 6 oktober 2009. 28-10-2009.

⁹⁰ Brekelmans J. en Vonk T. (2008) Certificering van de dierenbranche. De keuze van consumenten voor een aanbieder van gezelschapsdieren en diensten. Amsterdam: Synovate.

⁹¹ Ministerie van LNV (2009) Voortgangsrapportage Nota Dierenwelzijn & Nationale Agenda Diergezondheid.

⁹² Gwwd art. 36 en 37.

⁹³ Evertsen, N. (2009) Hondenhandel: aan regels gebonden. Amsterdam: Stichting Dier & Recht.

⁹⁴ Wanneer de uit het delict verkregen winst relatief hoog is, kan een geldboete van de vijfde categorie worden opgelegd (€ 74.000, WED, art. 6, lid 1).

5 HANDHAVING

5.1 Actoren

Bij handhaving en beleid op het gebied van de (illegale) hondenhandel zijn meerdere actoren betrokken. De belangrijkste zijn de Algemene Inspectiedienst (AID), Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming (LID) en Voedsel en Waren Autoriteit (VWA). De AID is de controlerende macht en opsporingsdienst als het gaat om de bestrijding van illegale handel in dieren, waaronder de handel in honden. De AID ondersteunt de douane en politie door het leveren van kennis en expertise op het gebied van de illegale hondenhandel.

De LID behandelt meldingen op het gebied van dieren mishandeling en verwaarlozing maar voert ook systematische routinecontroles uit op plaatsen waar dieren worden gehouden en/of verhandeld. De AID is primair verantwoordelijk voor handhaving met betrekking tot het welzijn van landbouwhuisdieren en de LID voor gezelschapsdieren.⁹⁵ De VWA voert controles uit op 10% van de geregistreerde import en export zendingen van levende dieren die in het Traces-systeem staan. Het Traces-systeem wordt wereldwijd door alle buitengrensinspectieposten en plaatsen van binnenkomst gebruikt. Voordat dieren in het handelsverkeer terecht komen dient een dierenarts de zending op transportvergunning, dierenpaspoort en klinische gesteldheid te controleren, waarna certificaatafgifte wordt overwogen.⁹⁶

5.2 Controle en opsporing

De opsporingsdiensten zijn vanaf 2007 actief bezig met het aanpakken van de illegale hondenhandel. De AID is gestart met internetresearch en het in kaart brengen van de illegale netwerken, waarbij drie internetrechercheurs fulltime het internet afzoeken naar illegale hondenhandel en illegale handel in beschermde diersoorten.⁹⁷ De extra capaciteit en inzet op het gebied van de hondenhandel heeft in 2007 en 2008 geleid tot 350 controles. Bij 44 controles werden overtredingen geconstateerd, waarbij in 10 gevallen proces verbaal is opgemaakt.⁹⁸ De LID heeft in dezelfde periode 36 proces-verbalen opgemaakt in relatie tot 548 registraties over hondenhandel.⁹⁹ Daarnaast heeft de LID in 2009 bijna drie keer zoveel honden in beslag genomen als in 2008 (402 tegenover 135 honden).¹⁰⁰ De VWA daarentegen controleert nauwelijks hondenzendingen, omdat relatief weinig honden worden getransporteerd met Traces-certificaten.¹⁰¹

Minister Verburg heeft de gemeente Capelle aan den IJssel voor een jaar als proef aangewezen voor een experiment met een dierenpolitie. Er wordt landelijke invoering overwogen na een jaar op basis van een evaluatie.¹⁰²

Doordat men legaal een Nederlands hondenpaspoort voor een buitenlandse hond kan aanvragen en men vrijstelling heeft van verplichte identificatie door middel van een transponder of een tatoeage zijn illegale hondenhandelsnetwerken moeilijk te traceren. De paar honderd honden die jaarlijks in beslag worden genomen wegen niet af tegen de naar schatting 120.000 puppies die buiten de registratie vallen. Gebrek aan transparantie in combinatie met het feit dat vóór 2007 geen enkele opsporingsdienst werkzaam was op dit gebied resulteert in onduidelijkheid op het gebied van aanpak en aard.

De verbeterpunten bij samenwerking tussen de toezichthouders liggen deels op het gebied van communicatie en aansturing. Eveneens ontbreekt er nog veel inzicht en kennis over de structuren en omvang van de illegale hondenhandel en leiden financiële overwegingen tot onderbezetting en het ontbreken van expertise. “Wij zouden wel extra mankracht op de hondenhandel kunnen zetten. Er is meer te doen dan we nu kunnen doen”, veronderstellen beleidsmedewerkers van het Ministerie van LNV, directie VDC en de AID.¹⁰³ De realiteit is echter dat de AID en de VWA fuseren in 2010, wat eerder zal leiden tot bezuiniging dan uitbreiding van arbeidsplaatsen.

In 2011 zal, na een jarenlang durend proces, het identificeren en registreren van honden waarschijnlijk verplicht worden gesteld.¹⁰⁴ Dit biedt in de toekomst meer mogelijkheden op het gebied van nationale opsporing en vervolging.

⁹⁵ Ministerie LNV (2006) Convenant Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming, Algemene Inspectiedienst en Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Staatscourant.

⁹⁶ Richtlijn 90/425/EEG

⁹⁷ KVR35282. nr. 1793. Vragen van het lid Ouwehand (PvdD) aan de ministers van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en van Justitie over de opsporing van illegale handel in bedreigde dieren. (Ingezonden 29 januari 2009); Antwoord.

⁹⁸ KVR38349. nr. 658. Vragen van het lid Van Velzen (SP) aan de ministers van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en van Justitie over de illegale handel in honden. (Ingezonden 25 september 2009); Antwoord. 20-11-2009.

⁹⁹ Mail correspondentie met de LID, 24-02-2010.

¹⁰⁰ Inspectie haalt vaker mishandelde honden weg. In: Leidsch dagblad. 11-02-2010.

¹⁰¹ Gesprek beleidsadviseur dierenwelzijn van de VWA, 25-03-2010, Utrecht.

¹⁰² Capelle krijgt dierenpolitie. 26 januari 2010, Algemeen Dagblad

¹⁰³ Gesprek beleidsadviseur dierenwelzijn van de AID en beleidsmedewerker van LNV, 16-03-2010, Den Haag.

¹⁰⁴ KVR31189. nr. 1616. Vragen van het lid Van Gent (GroenLinks) aan de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over de inbeslagname van puppies bij transport. (Ingezonden 16 januari 2008); Antwoord. 17-03-2008.

5.3 Strafrechtelijke handhaving

De maximale straf voor een bedrijf voor het onthouden van nodige verzorging van gezelschapsdieren is € 11.250,- en voor particulieren € 4500,- en/of een maximale hechtenis van 6 maanden. In de praktijk ligt de gemiddelde boete echter rond de € 695,-.¹⁰⁵ De strafmaat die opgelegd wordt voor het onterecht niet registreren als bedrijfsmatig betreft € 500,- tot maximaal € 1000,- boete voor het (jarenlang) illegaal handelen.¹⁰⁶ Daarnaast kunnen ook andere strafbare feiten worden geconstateerd, die aanvullend worden veroordeeld. Deze straffen hebben in de praktijk geen afschrikkende werking, aangezien met de verkoop van enkele puppies de boete snel weer terugverdiend is.¹⁰⁷

Het blijkt lastig om bewijsmateriaal rond te krijgen om handelaren daadwerkelijk te vervolgen. Het Openbaar Ministerie (OM) bepaalt uiteindelijk of tot strafvervolgning over wordt gegaan. Er worden naar schatting tussen de twee à drie zaken per jaar afgehandeld omtrent illegale hondenhandel.¹⁰⁸ Dit aantal is schrikbarend laag gezien het feit er zoveel honden illegaal worden verhandeld. “De prioriteit die door het OM aan dit onderwerp wordt gegeven is niet zo hoog waardoor zaken blijven liggen en in de praktijk worden hoge straffen niet vaak opgelegd waardoor de afschrikkende werking verdwijnt.”, aldus beleidsmedewerkers van het Ministerie van LNV, directie VDC en de AID. Een onderzoeker groene criminaliteit van de KLPD bevestigt dit.¹⁰⁹

5.4 Europese knelpunten

Op het gebied van handhaving en regelgeving binnen de EU bestaat nog veel onenigheid.

Sommige EU landen werken, terwijl dit wel verplicht is, niet met het Traces-systeem.¹¹⁰ Daarnaast ontbreekt in Oost-Europese landen wetgeving betreffende het welzijn van honden, waardoor fokkers hier massaal honden fokken zonder toezicht.

Geharmoniseerde Europese wet- en regelgeving, bijvoorbeeld regulering van de fok en handel in honden, is wenselijk om handhaving op Europees niveau beter mogelijk te maken.¹¹¹

Zeer vaak voldoet de handel in honden niet aan de transportrichtlijnen van de EU en ontbreken Traces-certificaten. Hierdoor blijft deze illegale hondenhandel buiten het beeld en controle van de veterinaire bevoegde autoriteiten. Handhavers treffen incidenteel overtreders aan tijdens aselechte grenscontroles. Er is geen sprake van structurele controle of afstemming in Europees verband, terwijl dat wel nodig is om de illegale hondenhandel effectief te kunnen bestrijden.¹¹²

5.5 Preventie

De consument speelt een belangrijke rol in de illegale hondenhandel. Aan de ene kant als slachtoffer (als de hond niet aan de verwachtingen voldoet door lichamelijke of psychische klachten), aan de andere kant als veroorzaker; het impulsieve aankoopgedrag en het willen hebben van een goedkope rashond is een belangrijke oorzaak van het bestaan van de illegale hondenhandel.¹¹³ Een belangrijk verschil dat de consument dient te maken is die tussen de malafide fokker en bonafide fokker.¹¹⁴

De meeste mensen erkennen het bestaan van malafide hondenhandel in Europa en binnen de landsgrenzen van Nederland. Slechts een op de twintig ondervraagden (5%) is niet zeker van het bestaan van illegale hondenhandel in Nederland.¹¹⁵

Naast het ontbreken van inzicht en kennis over netwerken van illegale hondenhandelaars bij de handhavende instanties, is een onvoldoende kennisniveau en mentaliteit bij de handelaren en fokkers zelf ook een probleem. Door middel van identificatie en registratie, meldpunten, certificatie en regelgeving, en voorlichting aan, en educatie van, zowel burgers als handelaren en fokkers zou illegale hondenhandel mogelijk (deels) teruggedrongen kunnen worden.¹¹⁶

¹⁰⁵ Scharroo, J. (2006) Handhaven in een hondenwereld. In: *Dier & Milieu*.

¹⁰⁶ Gesprek beleidsadviseur dierenwelzijn van de AID en beleidsmedewerker van LNV, 16-03-2010, Den Haag.

¹⁰⁷ HAN8550A02. nr. 51, pag. 4748-4760. Behandeling van het voorstel van wet van de leden Waalkens en Ormel tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht in verband met het verhogen van de maximale proeftijd voor misdrijven die de gezondheid of het welzijn van dieren benadelen, en in verband met het verhogen van het strafmaximum voor onder meer het doden van andermans dieren (30511). 04-03-2010.

¹⁰⁸ Gesprek beleidsmedewerker beleid en strategie van het FP, 12-04-2010, Den Haag.

¹⁰⁹ Gesprek beleidsadviseur dierenwelzijn van de AID en beleidsmedewerker van LNV, 16-03-2010, Den Haag.

¹¹⁰ Gesprek beleidsadviseur dierenwelzijn van de VWA, 25-03-2010, Utrecht.

¹¹¹ RDA (2008) *Europees Welzijnsbeleid voor Gezelschapsdieren*. Den Haag: RDA.

¹¹² Evertsen, N. (2009) *Hondenhandel: aan regels gebonden*. Amsterdam: Stichting Dier & Recht.

¹¹³ Heuvel, van den, F. (2007) “25 kilogram puppies graag.” *Fenomeenstudie van de illegale hondenhandel*. Gent: Universiteit Gent.

¹¹⁴ Tabel 4: Onderscheid malafide en bonafide fokker.

¹¹⁵ Klaassen, A. en Snel, N. (2008) *Hondenhandel*. Amsterdam: TNS NIPO.

¹¹⁶ FWG (2006) *Handel en fokkerij honden en katten*. Den Haag: RDA.

BELEIDSAANBEVELINGEN

- **Identificatie en registratie.** Er is geen transparantie in de hondenhandel en hondenfok, mede door de in 2004 verleende vrijstelling van minister Veerman van het eerste, tweede en derde lid van het Honden- en Kattenbesluit. Om beter zicht te krijgen op de aard, omvang en netwerken van de illegale hondenhandel is snelle invoering van een systeem van verplichte identificatie en registratie van honden noodzakelijk.
- **Geharmoniseerde wetgeving.** Een Europese richtlijn waardoor nationale regelgeving omtrent welzijn van honden, in combinatie met een sluitend Traces-systeem, kan worden vormgegeven biedt mogelijkheden om transparantie en grip te krijgen op de illegale handel. Het is noodzakelijk om het welzijn van gezelschapsdieren op de Europese agenda te zetten met als doel geharmoniseerde wetgeving, handhaving op Europees niveau en aanpak van lidstaten die zich niet aan de richtlijnen houden.
- **Dierenpolitie.** In Nederland zijn meerdere instanties verantwoordelijk voor de aanpak van illegale hondenhandel, maar ze werken niet optimaal samen en het onderwerp heeft een lage prioriteit. Het opzetten van een organisatie met als hoofddoel handhaving en controle op het gebied van dierenwelzijn, zoals de 'dierenpolitie', dient nader te worden onderzocht.
- **Voorlichting en educatie.** De consument houdt de illegale hondenhandel in stand. Door middel van voorlichting en educatie van consumenten kan illegale handel terug worden gedrongen.

POLICY RECOMMENDATIONS

- **Identification and registration.** Partially due to the given exemption by the responsible minister on the first, second and third paragraph of the Dutch 'Dog and Cat directive' in 2004, there is no transparency in dog trade and breeding. To achieve a better overview on nature, dimensions and illegal trading networks, a fast implementation of a mandated identification and registration system for all dogs is necessary.
- **Synthesising legislation in the EU.** A level playing field in the EU concerning legislation for health and welfare of companion animals, combined with an entrenched Traces-system for trafficking of animals, will offer opportunities to give transparency in and a hold on the illegal puppy trade. It is a necessity to put the welfare of companion animals on the European political agenda.
- **Animal police.** In the Netherlands there are several governmental bodies, as well as several non-governmental organisations responsible for the enforcement of companion animal health and welfare legislation. They are not cooperating together in an optimal manner and the subject is known to have a low priority resulting in a lack of enforcement capacity. Founding an institution which has the main purpose of enforcement and controlling animal health and welfare legislation such as 'animal cops', should be further investigated.
- **Information and education.** The consumer maintain the illegal trade in dogs Through information and education of consumers the illegal trade should be fought back.

BIJLAGE

1 Respondenten

- Algemene Inspectiedienst; beleidsadviseur dierenwelzijn, 16-03-2010, Den Haag.
- Dierenbescherming; juridisch beleidsmedewerker, 15-02-2010, Den Haag.
- Dienst Regelingen; coördinator IBG, 25-02-2010, Den Haag.
- Functioneel Parket; beleidsmedewerker beleid en strategie, 12-04-2010, Den Haag.
- Genetic Counselling Services; geneticus en fokkerijspecialist, 13-01-2010, email correspondentie.
- Hondenbescherming; beleidsmedewerker juridische zaken, 11-03-2010, Den Haag.
- Hondenluisteraar; adviseur bio-ethiek, 22-03-2010, Almere.
- Inspectiedienst Gezelschapsdieren; directeur, 23-03-2010, Den Haag.
- Korps Landelijke Politiediensten; onderzoeker groene criminaliteit en Interpol, 23-03-2010, Zoetermeer.
- Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde; beleidsmedewerker veterinaire zaken, 25-02-2010, Houten.
- Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming; secretariaat, 24-02-2010, email correspondentie.
- Ministerie van LNV; directie VDC en beleidsmedewerker welzijn en gezelschapsdieren, 16-03-2010, Den Haag.
- Stichting Dierenasiels en Internet; directeur, 30-03-2010, telefonisch gesprek.
- Partij voor de Dieren; fractielid, 12-04-2010, Den Haag.
- Undercover video; teamdeelnemer, 09-03-2010, email correspondentie.

- Vereniging van Beroepsmatige Kennelhouders; directeur en handelaar, 31-03-2010, Geldrop.
- Voedsel en Waren Autoriteit; beleidsadviseur dierenwelzijn, 25-03-2010, Utrecht.

2 Literatuur

- Beintema, M. (2006) Hondenfok en -handel in Nederland – een inventarisatie. Den Haag: IFAW.
- Bijleveld, C.C.J.H. (2005) Methoden en Technieken van onderzoek in de Criminologie. Den Haag: Boom.
- Bogers, A. en Brekelmans, E. (2008) Stop milieucriminaliteit. In: Magazine Politie Brabant Zuid-Oost. Nr. 5.
- Bordes, E.C. de en Evertsen, E. (2003) Handhaving Wetgeving dierenwelzijn. Den Haag: Sdu Uitgevers.
- Bordes, E.C. de en Evertsen, E. (2004) Jurisprudentie Wetgeving dierenwelzijn. Den Haag: Sdu Uitgevers.
- Bovenkerk, F. en Bruinsma, G. (1996) Deelonderzoek II, Branches, in: Inzake Opsporing, Enquêtecommissie opsporingsmethoden, Bijlage IX, Tweede Kamer der Staten-Generaal. Den Haag: Sdu Uitgevers.
- Brandt, H. van den en Versteegh, J. (2006) Dieren gedownload. Een onderzoek naar handel in en aanbod van gezelschapsdieren via internet. Barneveld: PVH.
- Breedijk, C. (2006) Wildvang of Nakweek. Barneveld: PVH.
- Brekelmans J. en Vonk T. (2008) Certificering van de dierenbranche. De keuze van consumenten voor een aanbieder van gezelschapsdieren en diensten. Amsterdam: Synovate.
- Burgener, M. (2002) The law and policy working Group. Endangered Wildlife. 39.
- Cazaux, G. (2003) Agenda voor een ecocriminologie of groene milieucriminologie. In: Panopticon, 226-227.
- Cavaux, G. (2001) Mensen en andere dieren: hun onderlinge relaties meervoudig bekeken. Leuven: Garant.
- Cowen, T. (2006) Market Failure for the treatment of animals. Society, 39-44.
- Dierenbescherming (2004) Zwartboek malafide hondenhandel. Den Haag: Dierenbescherming.
- Dobbe, J. (2004) Malafide hondenhandel hard aanpakken. Koop nooit zomaar een pup! Den Haag: Dierenbescherming.
- Dost, A. De strijd tegen malafide fokkers. In: Dogmagazine. 2003, nr. 8. Alblasterdam: Publi Force.
- Dungen, M.A.C. van den en Hilgers, G.M. (2006) Honden- en kattenbezitters: wat willen en moeten ze weten? 's Hertogenbosch: PVH.
- Evertsen, N. (2009) Hondenhandel: aan regels gebonden. Stichting Dier & Recht.
- FWG (2006) Gedeelde zorg. Actieplan. Den Haag: RDA.
- FWG (2006) Gedeelde zorg. Feiten en cijfers. Den Haag: RDA.
- FWG (2006) Handel en fokkerij honden en katten. Den Haag: RDA.
- Goot, M. van der (2007) Hondenhandel op internet. Den Haag: IFAW.
- Haarlem, M. en Shinohara, A. (2006) Dog welfare, why? Animal Biology and Welfare. Barneveld: PVH.
- Hamersveld, B. van en Poort, M. (2004) Honden- en kattenbesluit '99 op de tocht. Een onderzoek naar haalbare oplossingen voor de knelpunten in het Honden- en kattenbesluit '99. Leeuwarden: Hall Instituut.
- Heuvel, van den, F. (2007) "25 kilogram puppies graag." Fenomeenstudie van de illegale hondenhandel. Gent: Universiteit Gent.
- IFAW (2008) Hond in Nood. Een onderzoek naar fok en handel in Nederland. Den Haag: IFAW.
- Klaassen, A. en Snel, N. (2008) Hondenhandel. Amsterdam: TNS NIPO.
- Kleve, H. (2007) Het socialiseren van honden. Achtergronden uit de wetenschappelijke literatuur en de praktijk. In: Dogvision.
- Lammers, I. (2003) Stop de meedogenloze handel in puppies. Den Haag: Dierenbescherming.
- Lievens, G., Roosenboom, G. en Goossens, D. (2005) Kijk uit voor malafide hondenhandel. Leuven: Katholieke Universiteit Leuven.
- Lissenberg, E. e.a. red. (2001) Tegen de Regels IV. Nijmegen: Ars Aequi.
- Ministerie van Justitie (2005) Naar een effectieve borging van dierenwelzijn. Rapportage vanuit het project welzijn gezelschapsdieren. Den Haag: Ministerie van Justitie.
- Ministerie LNV (2006) Convenant Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming, Algemene Inspectiedienst en Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Staatscourant.
- Ministerie van LNV (2009) Voortgangsrapportage Nota Dierenwelzijn & Nationale Agenda Diergezondheid. Den Haag: LNV.
- Odendaal, S.J. en Vermeulen, H. (1993) Proposed typology of Companion Animal Abuse. Anthrozoös, 1993, 251
- RDA (2008) Europees Welzijnsbeleid voor Gezelschapsdieren. Den Haag: RDA.
- Rossum, S. van en Dijk, S. (1998) Rapport Hondenhandel: sectorstructuur, regulering en handhaving. Amsterdam: Regioplan.
- Scharroo, J. (2006) Handhaven in een hondenwereld. In: Dier & Milieu.

- Scheepmaker, M.P.C. ea. (2009) Mens, dier en recht. In: Justitiële Verkenningen, jaargang 35.
- TNS NIPO (2007) Huisdieren in het gezin. Amsterdam: TNS NIPO
- Uhm, D.P. van (2009) Illegale dierenhandel en de rol van Nederland. Utrecht: Willem Pompe Instituut.
- Vandenbosch, M. (1996) Recht voor de beesten. Antwerpen: Hadewijch.
- VBK (2004) Ik kies voor een hond, en dan... Een onderzoek naar de verkoop van honden en de ervaren problemen met honden. Wageningen Universiteit en Research Centrum.
- Vermeulen, G. (2006) Europese en internationale instellingen en organisaties. Relevant voor criminologie en strafrechtsbedeling. Antwerpen: Maklu.
- Vinke, C.M. (2001) Handel in exotische dieren. In: Dier en Recht. Justitiële verkenningen, jaargang 27.
- Vinke, C.M. (1995) Onderzoek naar de organisatiestructuur van de Nederlandse legale en illegale dierenhandel. Leiden: Rijksuniversiteit Leiden.
- Virginia, E. (2006) De rol van het Honden- en kattenbesluit 1999 bij de bestrijding van malafide hondenhandel. Open Universiteit Nederland.
- Werkman, W., Valk, M. en Leineweber, M. (2007) Opvattingen over dierenwelzijn in Nederland. verslag van een publieksenquête. Amsterdam: Ergo.
- World Health Organization (2005) Who expert consultation on rabies. WHO Technical Report Series 931.

3 Documentaires

- Kassa; De gevolgen van omstreden hondenhandel. VARA, 21-10-2006.
- Kassa; Handel in honden. Hoe staat het ervoor? VARA, 03-02-2007.
- Radar; Illegale hondenhandel. TROS, 06-03-2006.
- Radar; Hondenhandel (vervolg). TROS, 13-03-2006.
- Telefacts; De hondenmafia. VTM, 13-03-2006.

4 Kamervragen

- KVR2010Z04726. Vragen Ouwehand over de registratie van fok en handel in gezelschapsdieren in Nederland. (Ingezonden 16 april 2010); Antwoord. 23-04-2010
- KST140589. 30511, nr. 13. Voorstel van wet van de leden Waalkens en Ormel tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht in verband met het verhogen van de maximale proeftijd voor misdrijven die de gezondheid of het welzijn van dieren benadelen, en in verband met het verhogen van het strafmaximum voor onder meer het doden van andermans dieren; Amendement over proeftijd wegens ontuchtige handelingen of pornografie met dieren. 08-02-2010
- HAN8550A02. nr. 51, pag. 4748-4760. Behandeling van het voorstel van wet van de leden Waalkens en Ormel tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht in verband met het verhogen van de maximale proeftijd voor misdrijven die de gezondheid of het welzijn van dieren benadelen, en in verband met het verhogen van het strafmaximum voor onder meer het doden van andermans dieren (30511). 04-03-2010
- KVR38349. nr. 658. Vragen van het lid Van Velzen (SP) aan de ministers van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en van Justitie over de illegale handel in honden. (Ingezonden 25 september 2009); Antwoord. 20-11-2009
- HAN8493N. nr. 11, pag. 842-848. Noot (zie blz. 781): Schriftelijke antwoorden van de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit op vragen, gesteld tijdens het debat over een voorstel voor een Wet op dieren op 6 oktober 2009. 28-10-2009
- KST130198. 31700 XIV, nr. 144. Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (XIV) voor het jaar 2009; Verslag algemeen overleg van 1 april 2009 over uitvoering aangenomen moties en stand van zaken uitvoering van in 2008 gedane toezeggingen. 24-04-2009
- KVR35282. nr. 1793. Vragen van het lid Ouwehand (PvdD) aan de ministers van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en van Justitie over de opsporing van illegale handel in bedreigde dieren. (Ingezonden 29 januari 2009); Antwoord. 16-03-2009
- KST127677. 8286, nr. 260. Dierenwelzijn; Verslag algemeen overleg van 17 december 2008 over de brief van 12 december 2008 over de vervangingsregeling voor de Regeling agressieve dieren (28286, nr. 251). 12-02-2009
- KVR33929. nr. 560. Vragen van het lid Ouwehand (PvdD) aan de ministers van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over richtlijnen voor de opvang van in beslag genomen dieren. (Ingezonden 27 augustus 2008); Antwoord. 21-11-2008
- KST119686. 31200 XIV, nr. 225. Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (XIV) voor het jaar 2008; Brief minister met overzicht openstaande moties en toezeggingen vanaf de begrotingsbehandeling LNV voor 2008. 20-06-2008

- KST117063. 28286, nr. 209. Dierenwelzijn; Brief minister over reactie aangenomen moties inzake nationale agenda diergezondheid en nota dierenwelzijn. 08-04-2008
- KVR31189. nr. 1616. Vragen van het lid Van Gent (GroenLinks) aan de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over de inbeslagname van puppy's bij transport. (Ingezonden 16 januari 2008); Antwoord. 17-03-2008
- KST109489. 28286, nr. 55. Dierenwelzijn; Verslag algemeen overleg op 28 juni 2007 over de Regeling agressieve dieren. 02-08-2007
- KST107339. 30800 XIV, nr. 104. Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (XIV) voor het jaar 2007; Brief minister over CITES (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Flora and Fauna). 29-05-2007
- KVR27675. nr. 1122. Vragen van het lid Thieme (PvdD) aan ministers van Justitie, van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over het opsporings- en vervolgingsbeleid bij dierenmishandeling en -verwaarlozing. (Ingezonden 31 januari 2007); Antwoord. 18-04-2007
- KVR27495. nr. 971. Vragen van het lid Ouwehand (PvdD) aan de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over malafide hondenhandel. (Ingezonden 6 februari 2007); Antwoord. 16-03-2007
- KVR26815. nr. 374. Vragen van het lid Ormel (CDA) aan de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over de malafide hondenhandel. (Ingezonden 31 oktober 2006); Antwoord. 06-12-2006
- KST101965. 28286, nr. 36. Dierenwelzijn; Verslag algemeen overleg gehouden op 14 september 2006. 23-10-2006
- KST77672. 28286, nr. 21. Dierenwelzijn; Brief minister over onder meer aangenomen moties. 28-06-2004
- HAN7692A05. nr. 76, pag. 4908-4912. Regeling van werkzaamheden (dinsdag 25 mei 2004). 02-06-2004
- HAN7692A04. nr. 76, pag. 4906-4908. Vragen van het lid Vos aan de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over de wantoestanden in de illegale hondenhandel en de noodzaak wetgeving aan te scherpen (mondellingse vragenuur). 02-06-2004
- KST13191. 24140, nr. 18. Beleidsvoornemens op het gebied van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij; Verslag algemeen overleg over dierenwelzijn, malafide hondenhandel en nertsenhoudery. 29-02-1996

5 Tabellen

■ Tabel 1: Aantallen puppies per jaar

Aantal puppies op jaarbasis	180.000
Waarvan rashond	80.000
Waarvan kruising	100.000

Bron: FWG (2006) *Gedeelde zorg. Feiten en cijfers*. Den Haag: RDA.

■ Tabel 2: Nederlandse import en export van honden

Aantal verzendingen en honden via Traces van januari 2009–februari 2010

Bestemmingsland	Zendingen	Honden
Frankrijk	7	91
Zweden	1	2
Export totaal	8	93
Herkomstland	Zendingen	Honden
België	4	8
Duitsland	1	6
Spanje	3	59
Hongarije	48	1026
Italië	4	74
Slowakije	81	1518
Import totaal	141	2691

Bron: Voedsel en Waren Autoriteit, *Traces cijfers, n.a.v. verzoek, 07-04-2010*.

■ **Tabel 3:** Aantal in beslag genomen honden

Aantal IBG honden van 2000 t/m februari 2010	5528
Instantie	Zaken
Politie	2245
AID	58
LID	183
GGD	31
Gemeente	2
Onbekend	18

Bron: Dienst Regelingen, n.a.v. WOB-verzoek, 26-03-2010.

■ **Tabel 4:** Onderscheid malafide en bonafide fokker

Malafide fokker/handelaar	Bonafide fokker/handelaar
<ul style="list-style-type: none"> ■ Door meer te betalen kan je een stamboom bij je pup verkrijgen 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Er hoort altijd een stamboom bij een pup, hier hangt geen meerprijs aan vast
<ul style="list-style-type: none"> ■ Je pup wordt thuis bezorgd 	<ul style="list-style-type: none"> ■ De pup wordt pas na 7 tot 8 weken afgehaald bij de fokker
<ul style="list-style-type: none"> ■ De puppies liggen in een schuur of stal zonder moeder ■ Puppies worden in een schuur niet voldoende gesocialiseerd 	<ul style="list-style-type: none"> ■ De moeder van de puppies is altijd aanwezig
<ul style="list-style-type: none"> ■ De fokker verkoopt meerdere rassen 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Normaal gesproken fokt hij met 1 ras. Uitzonderlijk kan bvb een Labradorfokker ook Golden Retrievers fokken.
<ul style="list-style-type: none"> ■ De fokker vraagt niet naar je persoonlijke omstandigheden of achtergrond 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Voordat hij een pup wil verkopen wenst hij wat (privé)zaken te weten
<ul style="list-style-type: none"> ■ Er zijn geen geldige papieren van de ouders aanwezig 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Hij is in het bezit van alle benodigde papieren van beide ouders. Of kopieën.
<ul style="list-style-type: none"> ■ Er zijn puppies van verschillende leeftijden bvb 2 puppies van 10 weken, 3 puppies van 12 weken en 1 pup van 8 weken. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Soms zijn er meerdere nesten (2) met slechts enkele weken leeftijdsverschil

Bron: Lievens, G., Roosenboom, G. en Goossens, D. (2005) *Kijk uit voor malafide hondenhandel*. Leuven: KUL.

